

Instrukcja ustalania kwot nienależnie lub nadmiernie pobranych środków publicznych (I-4/363)

Zasady ogólne:

Wszczęcie postępowania w sprawie ustalenia kwot nienależnie lub nadmiernie pobranych środków publicznych ma miejsce wówczas, gdy **płatność została zrealizowana** na rzecz beneficjenta – wypłacona na wskazany rachunek bankowy lub poprzez kompensatę należności figurującej w Księdze Dłużników ARiMR ze zobowiązaniem ARiMR względem tego beneficjenta i **nie został dokonany zwrot płatności** z tyt. nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności, w szczególności:

- stwierdzono, że dokonano wypłaty bez podstawy prawnej lub wbrew przepisom prawa;
- stwierdzono, że środki wypłacono na podstawie prawidłowej decyzji lecz w zawyżonej wysokości (np. płatność została zrealizowana w kwocie wyższej, niż kwota wynikająca z umowy o przyznaniu pomocy, w związku z błędnym przekazaniem przez podmiot wdrażający zleceń płatności na rzecz beneficjenta);
- niezrealizowania przez Beneficjenta zobowiązań wynikających z umowy lub decyzji przyznającej pomoc finansową;
- realizacji operacji niezgodnie z wymogami rozporządzeń wykonawczych;
- nie dokonania wymaganego zwrotu środków.

Przez pojęcie kwoty nienależnie pobranych płatności, należy rozumieć, należności, które powstały z przyczyn leżących po stronie Beneficjenta, m.in.: wypłacone środki wykorzystano niezgodnie z przeznaczeniem, należności powstałe na skutek nie wykonania operacji w całości lub części.

Przez pojęcie kwoty nadmiernie pobranych płatności, należy rozumieć, należności, które powstały z przyczyn leżących po stronie podmiotu wdrażającego, m.in.: środki wypłacono na podstawie prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy, lecz w zawyżonej wysokości (np. błąd pracownika sporządzającego).

Zgodnie z art. 54 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 w związku z art. 41 ust. 5 rozporządzenia (UE) nr 907/2014, w przypadku jakichkolwiek nienależnych płatności wynikających z nieprawidłowości lub zaniedbań państwa członkowskie występują do beneficjenta o zwrot odnośnej kwoty **w ciągu 18 miesięcy** po zatwierdzeniu, a w stosownych przypadkach po otrzymaniu przez ARiMR lub podmiot wdrażający sprawozdania z kontroli lub podobnego dokumentu stwierdzającego, że miała miejsce nieprawidłowość.

Prowadzenie postępowania w sprawie ustalenia kwoty nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności po terminie, o którym mowa w art. 54 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr **1306/2013**, nie uniemożliwia ustalenia kwoty nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności oraz skutecznego odzyskiwania tych kwot.

W przypadku otrzymania przez beneficjenta pisma dot. konieczności dokonania zwrotu nienależnie lub nadmiernie pobranych środków publicznych symbol formularza: P-1/363 lub

P-4/363 lub decyzji ustalającej kwotę nienależnie lub nadmiernie pobranych środków publicznych, symbol formularza: D-1/363, a Beneficjent nie dokonał wymaganego zwrotu środków a złożył wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, należy postępować zgodnie z przyjętymi rozwiązaniami w książce procedur KP-611-366-ARiMR.

W przypadku kiedy Beneficjentowi została doręczona korespondencja wynikająca z niniejszej procedury, istnieje możliwość tylko jednokrotnego złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Nie złożenie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy w terminie lub złożenie kolejnego będzie skutkować pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia.

Jeśli w wyniku przeprowadzonego postępowania, zgodnie z KP-611-366-ARiMR, przekazano Beneficjentowi pismo informujące o pozytywnym rozpatrzeniu wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, wówczas należy sporządzić dokument zgłoszenia należności – korekta.

Dokument zgłoszenia należności ZW-1 (dot. spraw windykowanych i niewindykacyjnych) przesyłany jest do DDD ARiMR (*symbol formularza: P-7/363*).

W przypadku konieczności dochodzenia należności z wykorzystaniem weksla lub gwarancji, należy postępować zgodnie z zapisami procedury *KP-611-359-ARiMR*.

W przypadku gdy w trakcie prowadzonego postępowania dot. ustalenia kwot nienależnie, nadmiernie pobranych środków publicznych wystąpią wątpliwości w sprawie ustalenie wysokości kwot do zwrotu, **podmiot wdrażający, przed wysłaniem do Beneficjenta pism P-1/363 lub P-4/363 lub wydaniem decyzji D-1/363 może przekazać do DDD ARiMR pismo z prośbą o opinię.**

I. Postępowanie w sprawach dotyczących ustalenia nienależnie, nadmiernie pobranych środków publicznych, które zostały przekazane na podstawie umowy.

W myśl art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o ARiMR (t.j. Dz. U. z 2014 poz. 1438, z późn. zm.), w sprawach dotyczących ustalania nienależnie lub nadmiernie pobranych środków publicznych, które zostały przekazane przez ARiMR na podstawie umowy w związku z realizacją Wspólnej Polityki Rolnej, Wspólnej Polityki Rybackiej lub sektorowego programu operacyjnego:

- 1) pochodzących z funduszy Unii Europejskiej,
- 2) krajowych, przeznaczonych na współfinansowanie wydatków realizowanych z funduszy Unii Europejskiej

- stosuje się przepisy **Kodeksu postępowania cywilnego**.

Zgodnie z art. 44 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach PROW na lata 2014 – 2020 (Dz. U. poz. 349, z późn. zm.), nienależne kwoty pomocy podlegają zwrotowi wraz z odsetkami określonymi jak dla zaległości podatkowych. Właściwość i tryb ustalania nienależnie pobranych kwot pomocy zostały

określone
w przepisach o ARiMR.

W odniesieniu do art. 7 Rozporządzenia Wykonawczego Komisji (UE) nr 809/2014 z dnia 17.07.2014 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli, środków rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności (Dz. U. UE. L. z 2014 r. nr 227 str 69, z późn. zm.), beneficjent zwraca odnośną kwotę należności powiększoną w stosownych przypadkach o odsetki. Odsetki nalicza się za okres między terminem zwrotu płatności przez beneficjenta wyznaczonym w nakazie odzyskania środków, który nie może przekraczać 60 dni, a datą zwrotu lub odliczenia.

Formularz P-4/363 ma zastosowanie w postępowaniu dochodzenia należności w zakresie kwoty nienależnie/nadmiernie pobranych środków publicznych lub pobranych niezgodnie z przeznaczeniem (z wyłączeniem wyprzedzającego finansowania i zaliczki).

Formularz P-1/363 ma zastosowanie w postępowaniu dochodzenia należności w zakresie zaliczki/wyprzedzające finansowanie. Zwrotowi podlega odpowiednio ta część środków wypłacona na wyprzedzające finansowanie lub zaliczkę, która została pobrana nienależnie/nadmiernie lub wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem.

Zasady dotyczące trybu zwrotu środków w zakresie wyprzedzającego finansowania/zaliczek wynikają z ustawy o finansowaniu wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. 1130 z dnia 10.08.2015 r. z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie zaliczek

w ramach PROW na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1857 z dnia 12.11.2015 r.).

Odsetki od kwoty zaliczki pozostającej na rachunku bankowym, naliczone od dnia wpływu zaliczki na ten rachunek, podlegają rozliczeniu we wniosku o płatność lub zwrotowi. Beneficjent do wniosku o płatność (WoP) dołącza aktualny (na dzień złożenia wniosku) wyciąg bankowy z wyodrębnionego rachunku bankowego przeznaczonego do obsługi zaliczki, który ma na celu udokumentowanie obrotów na rachunku. Kwotę pomocy przysługującą do wypłaty z WoP pomniejsza się o kwotę odsetek naliczonych od wpłaconej zaliczki, jeżeli:

- kwota wydatków kwalifikowalnych wskazana we wniosku nie została pomniejszona przez beneficjenta;
- beneficjent nie dokonał zwrotu tych odsetek na rachunek ARiMR.

W przypadku braku możliwości rozliczenia kwoty odsetek od zaliczki, sporządza się dokument zgłoszenia należności (ZW-1) i wzywa beneficjenta do zwrotu tych odsetek w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania do jej zwrotu.

Po wysłaniu ww. pism wzywających Beneficjenta do zwrotu nienależnie, nadmiernie pobranych środków publicznych, w terminie 7 dni od dnia otrzymania potwierdzenia o doręczeniu korespondencji, należy sporządzić dokument zgłoszenia należności ZW-1, zgodnie z instrukcją wypełniania I-5/363.

Zgodnie z art. 54 ust. 3 lit. a, pkt i, rozporządzenia 1306/2013, podmiot wdrażający odstępuje od ustalenia nienależnych kwot pomocy jeśli kwota do odzyskania od beneficjenta w ramach płatności indywidualnej danego programu pomocy lub środka

wsparcia nie przekracza 100 EUR, nie licząc odsetek, przeliczanej na złote wg kursu euro ustalanego zgodnie z art. 11 ust. 2 rozporządzenia Komisji WE 907/2014.

Przesłanki wykluczające obowiązek zwrotu płatności nienależnych lub nadmiernych:

- art. 7 ust. 3 rozporządzenia Komisji UE nr 809/2014 – gdy dana płatność została dokonana na skutek pomyłki właściwego organu.

Obowiązek zwrotu środków, nie ma zastosowania, jeżeli dana płatność została dokonana na skutek pomyłki właściwego organu lub innego organu oraz jeśli błąd nie mógł zostać wykryty przez beneficjenta w zwykłych okolicznościach. Jednak w przypadku, gdy błąd dotyczy elementów stanu faktycznego istotnych dla obliczania przedmiotowej płatności, akapit ten stosuje się jedynie, jeśli decyzja o odzyskaniu nie została przekazana w terminie 12 miesięcy od dokonania płatności.

Zatem, w przypadku wykrycia pomyłki po 12 mies. od dnia dokonania wypłaty pomocy obowiązek zwrotu pobranych środków publicznych wraz z należnymi odsetkami nie istnieje.

Kwoty nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności stanowiące równowartość 100 euro, ustalane są oddzielnie w odniesieniu do danego beneficjenta, płatności indywidualnej, zrealizowanej na podstawie pojedynczego wniosku, oraz oddzielnie dla środków wsparcia.

Przy dokonywaniu oceny, czy kwota nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności nie przekracza równowartości 100 euro (tj. czy zachodzą przesłanki do odstąpienia od odzyskiwania nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności), nie należy brać pod uwagę kwot, które zostały uwzględnione w poprzednich postępowaniach, zakończonych *ustaleniem kwot nienależnie lub nadmiernie pobranych środków publicznych z jednoczesnym przekazaniem dokumentu ZW-1*.

Dla dokonania oceny, czy zachodzą przesłanki do odstąpienia, tj. czy kwota płatności nienależnych przekracza równowartość 100 euro, należy zsumować wszystkie kwoty nieprawidłowości znane podmiotowi wdrażającemu, tj.: w dacie dokonywania takiej oceny, dotyczące danego beneficjenta, danego programu pomocy lub środka wsparcia i płatności indywidualnej (w ramach jednej operacji) i nie objęte poprzednio zakończonymi postępowaniami.

W przypadku, ustalenia, że obliczona kwota nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności w odniesieniu do poszczególnych schematów pomocowych / środków wsparcia jest niższa lub równa kwocie stanowiącej równowartość 100 euro, nie licząc odsetek, **następuje odstąpienie** od ustalania kwot nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności. W tym przypadku należy sporządzić dokument dot. odstąpienia (*wzór formularza: O-1/363*) oraz dokument ZW-1 z adnotacją odstąpienie (patrz instrukcja wypełniania dokumentu ZW-1) i przekazać do DDD.

II. Postępowanie w sprawach dotyczących ustalenia nienależnie, nadmiernie pobranych środków publicznych przyznawanych w drodze decyzji administracyjnej.

Właściwym w sprawie ustalenia kwoty nienależnie lub nadmiernie pobranych środków publicznych w decyzji o której mowa w art. 29 ust. 1 ustawy o ARiMR w ramach działania **Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych pododdziałanie Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości** jest organ właściwy do rozstrzygnięcia w sprawie przyznania płatności lub pomocy finansowej ze środków publicznych pochodzących z funduszy Unii Europejskiej oraz krajowych, przeznaczonych na współfinansowanie. Wzór

decyzji o ustaleniu kwoty nienależnie, nadmiernie pobranych środków publicznych stanowi załącznik do niniejszej procedury (symbol formularza: D-1/363).

Przedmiotem postępowania prowadzonego na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy o ARiMR jest ustalenie, czy w danej sprawie doszło do nienależnego lub nadmiernego pobrania środków pochodzących z funduszy UE, przy czym prowadzone w tym przedmiocie postępowanie jest postępowaniem niezależnym i nie musi być poprzedzone wyeliminowaniem z obrotu prawnego decyzji o przyznaniu płatności, gdyż w toku tego postępowania powinny być brane pod uwagę wszystkie okoliczności faktyczne odnoszące się do przesłanek zwrotu środków nienależnie lub nadmiernie pobranych środków publicznych.

Do należności o których mowa w art. 29 ust. 1 ustawy o ARiMR stosuje się odpowiednio przepisy działu III ustawy z dn. 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2015 r. poz. 613 z późn. zm.), z wyjątkiem przepisów dot. umarzania należności, odraczania płatności, rozkładania płatności na raty oraz zaokrąglania należności, z tym że termin o którym mowa w art. 47 § 1 ustawy z dn. 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, wynosi 60 dni.

Zgodnie z art. 29 ust. 1a ustawy o ARiMR, przepis art. 29 ust. 1 ustawy o ARiMR stosuje się również do podmiotów niebędących stronami postępowania w sprawie przyznania płatności lub pomocy finansowej, które nienależnie lub nadmiernie pobrały środki publiczne, o których mowa w ust. 1. Zatem w każdym przypadku stwierdzenia wypłaty nienależnych lub nadmiernych płatności, należy dochodzić zwrotu płatności dokonanej na rzecz osoby nieuprawnionej.

Zgodnie z art. 44 ust. 3 ustawy z dn. 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich (...)w ramach PROW na lata 2014-2020, Dz. U. 2015 r. poz. 349, w przypadku o którym mowa w art. 54 ust. 3 lit. a, pkt i, rozporządzenia 1306/2013, organ o którym mowa w art. 29 ust. 2 ustawy o ARiMR, odstępuje od ustalenia nienależnych kwot pomocy. Jeśli kwota do odzyskania od beneficjenta w ramach płatności indywidualnej danego programu pomocy lub środka wsparcia nie przekracza 100 EUR, nie licząc odsetek, przeliczanej na złote wg kursu euro ustalanego zgodnie z art. 11 ust. 2 rozporządzenia Komisji WE 907/2014. Przesłanki wykluczające obowiązek zwrotu płatności nienależnych lub nadmiernych:

- art. 7 ust. 3 rozporządzenia Komisji UE nr 809/2014 – gdy dana płatność została dokonana na skutek pomyłki właściwego organu.

Obowiązek zwrotu środków, nie ma zastosowania, jeżeli dana płatność została dokonana na skutek pomyłki właściwego organu lub innego organu oraz jeśli błąd nie mógł zostać wykryty przez beneficjenta w zwykłych okolicznościach. Jednak w przypadku, gdy błąd dotyczy elementów stanu faktycznego istotnych dla obliczania przedmiotowej płatności, akapit ten stosuje się jedynie, jeśli decyzja o odzyskaniu nie została przekazana w terminie 12 miesięcy od dokonania płatności.

Zatem, w przypadku wykrycia pomyłki po 12 mies. od dnia dokonania wypłaty pomocy obowiązek zwrotu pobranych środków publicznych wraz z należnymi odsetkami nie istnieje.

- art. 68 § 1 ordynacji podatkowej, na skutek błędu organu, gdy nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości w działaniu lub zaniechaniu po stronie beneficjenta, tj.:
zobowiązanie podatkowe, o którym mowa w art. 21 dzień powstania zobowiązania podatkowego, § 1 pkt 2, nie powstaje, jeżeli decyzja ustalająca to zobowiązanie została

doręczona po upływie 3 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym powstał obowiązek podatkowy.

Kwoty nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności stanowiące równowartość 100 euro, ustalane są oddzielnie w odniesieniu do danego beneficjenta, płatności indywidualnej, zrealizowanej na podstawie pojedynczego wniosku, oraz oddzielnie dla środków wsparcia.

Przy dokonywaniu oceny, czy kwota nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności nie przekracza równowartości 100 euro (tj. czy zachodzą przesłanki do odstąpienia od odzyskiwania nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności), nie należy brać pod uwagę kwot, które zostały uwzględnione w poprzednich postępowaniach, zakończonych wydaniem *Decyzji o ustaleniu nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności* lub wystawieniem dokumentu *Odstąpienia od ustalania kwot nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności*.

Dla dokonania oceny, czy zachodzą przesłanki do odstąpienia, tj. czy kwota płatności nienależnych przekracza równowartość 100 euro, należy zsumować wszystkie kwoty nieprawidłowości znane organowi w dacie dokonywania takiej oceny, dotyczące danego beneficjenta, danego programu pomocy lub środka wsparcia i płatności indywidualnej (w ramach jednej operacji) i nie objęte poprzednio zakończonymi postępowaniami.

W przypadku, gdy obliczona kwota nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności w odniesieniu do poszczególnych schematów pomocowych / środków wsparcia jest niższa lub równa kwocie stanowiącej równowartość 100 euro, nie licząc odsetek, **następuje odstąpienie** od ustalania kwot nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności. W tym przypadku należy sporządzić dokument dot. odstąpienia (wzór formularza: O-1/363) oraz dokument ZW-1 z adnotacją odstąpienie (patrz instrukcja wypełniania dokumentu ZW-1 i przekazać do DDD.

Postępowanie należy wszcząć w szczególności:

- dokonania wypłaty bez właściwej podstawy prawnej;
- gdy, wypłacono środki na podstawie decyzji przyznającej pomoc finansową w zawyżonej wysokości;
- gdy, w wyniku postępowania wszczętego w trybie nadzwyczajnym zostanie wydana nowa decyzja (np. decyzja przyznająca pomoc finansową w pomniejszonej wysokości lub decyzja o odmowie przyznania pomocy finansowej) bądź nastąpi umorzenie postępowania. Sporządzając decyzję o odmowie przyznania pomocy finansowej należy w szczególności zwrócić uwagę na podawane uzasadnienie nie finansowania operacji. Uzasadnienie to musi określać szczegółowo powody nie finansowania operacji (w przypadku zaistnienia kilku powodów należy podać wszystkie);
- zmiany decyzji przyznającej pomoc finansową na podstawie której zostały wypłacone już środki (art. 155 Kpa);

Prowadzone postępowanie karne na skutek złożonych zawiadomień o popełnieniu przestępstwa nie zwalnia od obowiązku wszczęcia postępowania w sprawie ustalenia kwot nienależnie, nadmiernie pobranych środków publicznych.

W przypadku wykrycia przez pracownika przesłanek, które mogłyby się przyczynić do ustalenia obowiązku zwrotu środków wypłaconej pomocy, należy zweryfikować dokumentację i sprawdzić czy poprzednie płatności zostały zrealizowane w sposób prawidłowy i nie wystąpiły okoliczności określone w art. 145, 156 Kpa.

Jeśli Beneficjent sam dokonał zwrotu nienależnie, nadmiernie pobranych środków publicznych, pracownik UM wystawia dokument zgłoszenia należności ZW-1 i wraz załącznikiem nr 1 do instrukcji I-5/363, kopią dowodu zapłaty przekazuje do DDD ARiMR.

Nie wszczyna się postępowania administracyjnego w sprawie ustalenia kwoty nienależnie, nadmiernie pobranych środków publicznych, gdy:

- Beneficjent otrzymał płatność i złożył odwołanie od decyzji przyznającej pomoc finansową lub wniosek o jej uchylenie albo zmianę i zwrócił otrzymaną płatność przed wszczęciem postępowania w sprawie ustalenia kwoty do zwrotu.;
- Beneficjent zwrócił otrzymaną płatność przed wszczęciem postępowania w sprawie ustalenia kwoty środków publicznych do zwrotu, gdy brak jest przesłanek do wszczęcia postępowania administracyjnego w sprawie ustalenia kwoty środków publicznych, bądź brak jest przesłanek do wydania innej decyzji administracyjnej;
- Beneficjent dokona spłaty całości należności przed wszczęciem postępowania w sprawie ustalenia kwot nienależnie, nadmiernie pobranych (należy wystawić jedynie dokument ZW-1 i przekazać do DDD ARiMR);
- w sprawie brak jest przesłanek do wszczęcia takiego postępowania bądź brak jest przesłanek do wydania innej decyzji.

Ocena wystąpienia przesłanek do wszczęcia postępowania administracyjnego w sprawie ustalenia kwot nienależnie, nadmiernie pobranych środków publicznych.

Prezes ARR może wydać decyzję na podstawie art. 155 Kpa m.in.:

- Decyzję o uchyleniu ostatecznej decyzji przyznającej pomoc finansową, a następnie, na podstawie art. 105 Kpa Decyzję o umorzeniu postępowania administracyjnego w sprawie przyznania pomocy finansowej;
- Decyzję o zmianie ostatecznej decyzji przyznającej pomoc finansową;
- Decyzję o uchyleniu ostatecznej decyzji przyznającej pomoc finansową.

Po doręczeniu *Zawiadomienia o wszczęciu postępowania administracyjnego*, strona ma możliwość złożenia osobiście, przez Pełnomocnika lub pocztą dowodów oraz wyjaśnień w sprawie, dla której wszczęte zostało przedmiotowe postępowanie.

W przypadku, gdy w trakcie prowadzonego postępowania administracyjnego w sprawie ustalenia kwot nienależnie, nadmiernie pobranych środków publicznych ze względu na brak podstaw dla ustalenia nienależnie, nadmiernie pobranych środków publicznych, zachodzą przesłanki wobec których prowadzone postępowanie staje się bezprzedmiotowe (za wyjątkiem zwrotu środków przez Beneficjenta), zgodnie z art. 105 Kpa podmiot wdrażający umorzy postępowanie w całości lub części (np. kwota nienależnych lub nadmiernych płatności nie przekracza równowartości 100 euro albo organ poweźmie informację o **śmierci strony postępowania**).

Przygotowanie Decyzji o ustaleniu kwoty nienależnie, nadmiernie pobranych środków publicznych (symbol formularza: D-1/363).

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego i ustaleniu kwoty nienależnie, nadmiernie pobranych środków publicznych pracownik podmiotu wdrażającego przygotowuje Decyzję o ustaleniu kwoty nienależnie, nadmiernie pobranych środków publicznych. Decyzja o ustaleniu kwoty nienależnie, nadmiernie pobranych środków publicznych jest sprawdzana, a następnie zatwierdzana przez osoby upoważnione.

Wydanie decyzji w sprawie ustalenia kwoty nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności powinno nastąpić w terminie 3 miesięcy od daty doręczenia stronie zawiadomienia o wszczęciu postępowania (art. 29 ust. 9 *ustawy o ARiMR*). Stosownie do art. 29 ust. 3 *ustawy o ARiMR* o ustaleniu kwoty nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności organ może rozstrzygnąć również w decyzji w sprawie przyznania płatności.

W przypadku, gdy zostaje wzruszona I decyzja w sprawie przyznania płatności, na podstawie której płatności te zostały zrealizowane i wydana zostaje II decyzja ostatecznie rozstrzygająca sprawę przyznania płatności, a kwota przyznanej płatności w II decyzji jest niższa od kwoty określonej w I decyzji (przekazanej na rachunek bankowy beneficjenta), należy sporządzić dokument *ZW-1*, wykorzystywany w procesie ustalania kwot nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności.

Po uzyskaniu waloru ostateczności przez II decyzję na niższą kwotę (mając na uwadze możliwość wniesienia przez beneficjenta odwołania) należy wszcząć postępowanie w sprawie ustalania kwoty nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności.

W przypadku, gdy będzie wydawana *Decyzja o ustaleniu kwoty nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności*, po wydaniu ww. decyzji i otrzymaniu zwrotnego potwierdzenia odbioru ww. decyzji oraz uzyskaniu waloru ostateczności decyzji należy w terminie 7 dni sporządzić i zatwierdzić dokument *ZW-1*.

W przypadku dokonania przez Beneficjenta zwrotu całości należności, **w rozstrzygnięciu i uzasadnieniu decyzji należy określić jedynie kwotę** nienależnie, nadmiernie pobranych środków publicznych, **bez odsetek** i bez wskazania, iż ww. kwotę należy wpłacić na rachunek ARiMR.

W uzasadnieniu przedmiotowej decyzji należy uwzględnić fakt dokonania przez stronę spłaty ww. kwoty. W przypadku dokonania przez Beneficjenta zwrotu całości kwoty nienależnie, nadmiernie pobranych środków publicznych **należy wskazać, iż obowiązek spłaty ustalonej w przedmiotowej decyzji należności został przez stronę wykonany** w całości. Jednocześnie w uzasadnieniu decyzji nie należy powoływać regulacji odnoszących się do odsetek od ww. należności oraz nie należy wskazywać numeru rachunku przeznaczonego na dokonywanie zwrotów płatności nienależnych lub nadmiernych.

Po podpisaniu *Decyzji o ustaleniu kwoty nienależnie, nadmiernie pobranych środków publicznych w ramach działania Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych poddziałanie wsparcie na przystępowanie do systemów jakości* w ramach PROW 2014-2020, pracownik wysyła *Decyzję o ustaleniu* do Beneficjenta, za potwierdzeniem odbioru.

W przypadku braku wpływu zwrotnego potwierdzenia odbioru *Decyzji o ustaleniu kwoty nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności* w terminie 1 miesiąca od wysłania ww. decyzji, należy niezwłocznie wystąpić do operatora pocztowego z reklamacją w celu potwierdzenia daty doręczenia decyzji.

Po otrzymaniu potwierdzenia odbioru decyzji przez Beneficjenta należy uzupełnić teczkę aktową sprawy w celu zachowania śladu rewizyjnego. Sprawę doręczeń regulują przepisy Kpa.

Od wydanej przez Prezesa ARR decyzji, stronie służy odwołanie tylko do jednej instancji (art.127 Kpa). MRiRW, jako właściwy organ odwoławczy może wydać na podstawie art. 138

§ 1 pkt. 1-3 Kpa, np.: decyzję o uchyleniu decyzji przyznającej pomoc finansową w całości albo w części i umorzeniu postępowania organu I instancji w całości albo w części.

W razie złożenia przez stronę *Odwołania* w terminie, organ zobowiązany jest ponownie rozpoznać i rozstrzygnąć sprawę merytorycznie w jej całokształcie. Postępowanie w sprawie rozpatrzenia *Odwołania* nie może ograniczać się do weryfikacji prawidłowości przeprowadzonego postępowania w sprawie oraz zasadności rozstrzygnięcia i poprawności *Decyzji o ustaleniu nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności*. Organ zobowiązany jest przeprowadzić w całości postępowanie w sprawie, w ramach którego powinno się ponownie i niezależnie od pierwszego rozstrzygnięcia ocenić możliwość ustalenia nienależnie lub nadmiernie pobranych środków.

W przypadku wydania *Decyzji o utrzymaniu w mocy decyzji*, odsetki od kwoty nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności naliczane są od dnia następującego po upływie terminu 60 dni od daty doręczenia zaskarżonej decyzji organu I instancji do dnia zwrotu nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności.

W przypadku wydania *Decyzji o uchyleniu zaskarżonej decyzji i orzeczeniu co do istoty sprawy* odsetki od kwoty nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności naliczane są od dnia następującego po upływie terminu 60 dni od daty doręczenia decyzji organu II instancji do dnia zwrotu nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności.

Zgodnie z art. 21 § 1 pkt 2 *Ordynacji podatkowej*, zobowiązanie podatkowe powstaje z dniem doręczenia decyzji organu I instancji, ustalającej wysokość tego zobowiązania.

Natomiast zgodnie z art. 239a i art. 239e *Ordynacji podatkowej*, decyzja nieostateczna, nakładająca na stronę obowiązek podlegający wykonaniu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, nie podlega wykonaniu, chyba że decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności.

Stosownie do art. 128 *Ordynacji podatkowej*, decyzje, od których nie służy odwołanie w postępowaniu podatkowym, są ostateczne.

Zatem podstawę dochodzenia zwrotu płatności nienależnych lub nadmiernych może stanowić wyłącznie decyzja ostateczna. Podjęcie czynności związanych z dochodzeniem należności wynikających z ostatecznej *Decyzji o ustaleniu kwoty nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności* może nastąpić ponadto dopiero po upływie terminu płatności należności, tj. 60 dni od daty doręczenia tej decyzji.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że zgodnie z art. 61 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r., poz. 270 z późn. zm.) wniesienie skargi nie wstrzymuje wykonania aktu lub czynności.

Zatem wniesienie przez stronę skargi na *Decyzję o ustaleniu kwoty nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności* nie wstrzymuje wykonania tej decyzji i nie wpływa na termin zatwierdzenia i przekazania dokumentów ZW-1 stanowiących podstawę zaewidencjonowania należności w *Księdze Dłużników*.

Zgodnie z art. 29 ust. 4 *ustawy o ARiMR*, jeżeli kwota nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności, która została ustalona w decyzji o przyznaniu płatności, nie jest wyższa od kwoty stanowiącej równowartość 100 euro, przeliczonej na złote według kursu euro ustalonego dla danego funduszu Unii Europejskiej zgodnie z odrębnymi przepisami, kwota przyznanych płatności, jest wypłacana w wysokości pomniejszonej o ustaloną kwotę nienależnie lub nadmiernie pobraną. Zgodnie z art. 29 ust. 6 *ustawy o ARiMR*, w opisanym przypadku

odwołanie od decyzji w sprawie ustalenia kwoty nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności, nie wstrzymuje jej wykonania.

Powyższe oznacza, iż z kwoty przyznanej płatności potrącana jest kwota płatności nienależnych lub nadmiernych podlegająca zwrotowi (o ile nie przekracza ona równowartości 100 euro). Na rachunek beneficjenta przekazywana jest kwota pomniejszona o kwotę płatności nienależnych lub nadmiernych ustalonych w decyzji w sprawie przyznania płatności.

W przypadku złożenia przez beneficjenta Odwołania od *Decyzji w sprawie płatności* obowiązkowo należy ustalić, czy *Odwołanie* dotyczy decyzji w części dotyczącej rozstrzygnięcia sprawy przyznania płatności, czy części dotyczącej ustalenia kwoty nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności, czy też części dotyczącej potrącenia ustalonej kwoty nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności.